

EL LLENGUATGE

Els ornits

Si mai tenen ocasió de llegir, en alguna divagació literària que hagi pogut merèixer la seva atenció, que els «ornits» niaven en els arbres del voltant i que alegraven l'indret amb les seves refilades, no s'estranyin massa per la referència d'aquesta espècie desconeguda d'ocells, els «ornits», de què no els donarà notícia cap diccionari ni enciclopèdia, ni tan sols el llibre del senyor Maluquer, i ja veuen de quina carta ens n'arriben a anar. I és que, en realitat, aquests ocells no existeixen, i si mai algú els en parla és com a conseqüència de la consulta deficient que ha fet en un diccionari bilingüe.

Perquè consultar el diccionari és com tot: se n'ha de saber. No és que calgui fer cap curset especial ni passar un aprenentatge previ. Cal, simplement, en primer lloc, llegir les instruccions que cada diccionari duu per al seu maneig i, després, fer cada consulta detingudament, llegint atentament tot l'article del mot sobre el qual es demana informació.

Com que som uns grans lectors de diccionaris, i ja comencem a tenir una certa idea del que hi trobem i del que hi deixem de trobar, solem malfiar-nos quan ens diuen —segons qui, és clar— que ha estat infructuosament que han intentat de resoldre un dubte de llenguatge consultant el diccionari. Qui ens assegura, per exemple, que el Fabra no recull la paraula *lògica*, perquè no ha sabut adonar-se que hi figura dins l'article «dògic», en un paràgraf introduït per la indicació *f.*, que vol dir «substantiu del femení»; qui es dol que el mateix Diccionari Fabra no li resol el problema del plural d'un substantiu com *gimnàs* —*gimnasos* o *gimnasos*?—, perquè no ha esmerçat el seu temps a llegir les instruccions de l'obra en què s'indica clarament que només es consignen les formes del plural dels mots aguts acabats en *s* quan doblen aquesta lletra, amb què, no dient-se res, el plural de *gimnàs* ha d'ésser *gimnasos*.

Els diccionaris bilingües també han d'ésser consultats havent-ne llegit les instruccions, les quals especifiquen que *ornit*, és l'abreviatura de *ornitologia* —part de la zoologia que estudia els ocells—. Així, si hom li cerca l'equivalència catalana del mot castellà «*gijguero*», hi llegirà *Ornit Cadenera*, cosa que no vol pas dir, tal com més d'un ha interpretat, que aquest moixó conegut pels seus reflets dolcissims també sigui designat, en la nostra llengua, amb el nom «ornit».

Albert Jané